

PRIJATÉ TEXTY

P8_TA(2018)0238

Situácia v Nikarague

Uznesenie Európskeho parlamentu z 31. mája 2018 o situácii v Nikarague (2018/2711(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Nikarague, najmä na uznesenia z 18. decembra 2008¹, 26. novembra 2009² a 16. februára 2017³,
- so zreteľom na dohodu o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou z roku 2012,
- so zreteľom na strategický dokument EÚ a viacročný orientačný program pre Nikaragu na roky 2014 – 2020,
- so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach z roku 1966,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,
- so zreteľom na usmernenia EÚ o ochrancoch ľudských práv z júna 2004,
- so zreteľom na nikaragujskú ústavu,
- so zreteľom na vyhlásenie hovorcu podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) z 19. novembra 2016 o konečných výsledkoch volieb v Nikarague,
- so zreteľom na vyhlásenia hovorcu PK/VP z 22. apríla 2018 a 15. mája 2018 o Nikarague,
- so zreteľom na tlačovú správu Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva (OHCHR) z 27. apríla 2018 o situácii v oblasti ľudských práv v Nikarague,
- so zreteľom na návštevu, ktorú v dňoch 17. až 21. mája 2018 uskutočnila Medziamerická komisia pre ľudské práva (IACHR), aby prešetřila situáciu v Nikarague,

¹ Ú. v. EÚ C 45 E, 23.2.2010, s. 89.

² Ú. v. EÚ C 285 E, 21.10.2010, s. 74.

³ Prijaté texty, P8_TA(2017)0043.

- a na jej predbežné vyhlásenie z 21. mája 2018,
- so zreteľom na vyhlásenie hovorkyne Úradu OSN pre ľudské práva Liz Throssellovej z 20. apríla 2018 o násilí v súvislosti s protestmi v Nikaragae,
 - so zreteľom na tlačovú správu Organizácie amerických štátov (OAS) zo 14. mája 2018 o návšteve zameranej na posúdenie situácie v Nikaragae,
 - so zreteľom na správu generálneho sekretariátu OAS z 20. januára 2017 o Nikaragae a na jeho vyhlásenie z 22. apríla 2018, v ktorom je odsudzované násilie v Nikaragae;
 - so zreteľom na komuniké Nikaragujskej biskupskej konferencie, a najmä na jej posledné komuniké z 23. mája 2018,
 - so zreteľom na článok 123 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže údajne bolo zabitých aspoň 84 osôb, viac ako 860 osôb bolo zranených a vyše 400 zatknutých v dôsledku pokojných protestov vedených študentmi, ktoré začali 18. apríla 2018 a boli namierené proti reformám systému sociálneho zabezpečenia, ktoré ohlásil prezident Daniel Ortega; keďže väčšina obetí mala strelné poranenia hlavy, krku, hrudníka alebo brušnej dutiny, čo do značnej miery poukazuje na to, že išlo o mimosúdne popravy; keďže nikaragujské orgány otvorene stigmatizovali protestujúcich, keď ich nazývali „vandalmi“ a obviňovali ich z „politickej manipulácie“;
- B. keďže 23. apríla 2018 pán Ortega oznámil zrušenie reformy systému sociálneho zabezpečenia, avšak demonštrácie sa zmenili na širšie pokračujúce nepokoje a požiadavky na vytvorenie dočasnej vlády a obnovenie demokratického poriadku; keďže k ďalšiemu zdroju nespokojnosti a otvoreného konfliktu patrí prudký nárast na vývoz orientovaných „extraktivistických“ aktivít;
- C. keďže 20. apríla 2018 napadli 600 študentov v metropolitnej katedrále v Manague protipovstalecké jednotky a skupina členov Sandinistického frontu národného oslobodenia, ktorí konajú úplne beztrestne a so spoluúčasťou polície a s jej súhlasom; keďže komisia IACHR zaznamenala útoky na štyri univerzitné sídla (UCA, UPOLI, UNA a UNAN);
- D. keďže vysoký počet obetí poukazuje na použitie tvrdej represie zo strany štátnych orgánov, čo je porušením zásad nevyhnutnosti a proporcionality, ako sa vyžaduje podľa medzinárodného práva a štandardov, v ktorých sa stanovujú obmedzenia pre používanie sily; keďže veliteľka štátnej nikaragujskej polície Aminta Granera odstúpila v dôsledku nadmerného používania násilia;
- E. keďže činnosť médií, ktoré informovali o protestoch, vláda svojvoľne ukončila, a novinári, ktorí akokoľvek vyjadrili nesúhlas, boli zastrašovaní a zadržávaní; keďže tvrdé opatrenia nikaragujských orgánov voči slobode prejavu a obťažovanie namierené voči vedúcim predstaviteľom opozície sú odsudzované ako útok na občianske slobody; keďže novinár Angel Gahona bol zastrelený počas priameho prenosu;
- F. keďže organizácie pôsobiace v oblasti ľudských práv zaznamenali mnohé sťažnosti na to, že zraneným demonštrantom nebola vo verejných nemocniciach poskytnutá dostatočná pomoc a ošetrovanie;

- G. keďže 27. apríla 2018 predseda národného zhromaždenia Gustavo Porras ohlásil zriadenie komisie pre pravdu s cieľom vyšetriť, čo sa počas protestov stalo; keďže 6. mája 2018 výbor siedmich zákonodarcov – z ktorých päť patrí do strany prezidenta Ortegu – nominoval piatich členov tejto komisie a národné zhromaždenie ich vymenovanie ratifikovalo;
- H. keďže v dňoch 17. až 21. mája 2018 navštívila Nikaraguu komisia IACHR; keďže zdokumentovala nezákonné a svojvoľné zatýkanie, mučenie a kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, cenzúru a útoky proti tlači a ďalšie formy zastrašovania, ako napríklad vyhrážanie, zastrašovanie a prenasledovanie zamerané na rozpustenie protestov a zabránenie občanom, aby sa na nich zúčastňovali;
- I. keďže národný dialóg medzi pánom Ortegom a nikaragujskou opozíciou a občianskymi skupinami, ktorý sprostredkovala katolícka cirkev, a ktorý bol začatý 16. mája 2018, neuspel pri hľadaní riešenia krízy a bol pozastavený, pretože vládni vyjednávači odmietli rokovať o 40-bodovom programe, ktorý predložili sprostredkovatelia a ktorý zahŕňa plán demokratických volieb vrátane reforiem volebného zákona so skoršími voľbami a zákazom znovuzvolenia prezidenta; keďže bolo navrhnuté vytvorenie spoločného výboru, ktorý by tvorilo šesť osôb: traja zástupcovia vlády a traja zástupcovia platformy „Alianza Cívica por la Justicia y la Democracia“ (Občianska aliancia za spravodlivosť a demokraciu);
- J. keďže pán Ortega bol od roku 2007 zvolený do úradu prezidenta v troch po sebe nasledujúcich voľbách, a to napriek skutočnosti, že nikaragujská ústava zakazuje opätovné zvolenie do funkcie v prípade po sebe idúcich období, čo svedčí o korupcii a autoritárstve, v ktorých sa teraz zmieta tento štát; keďže voľby v roku 2011 a 2016 boli z dôvodu nezrovnalostí rázne kritizované inštitúciami EÚ a organizáciou OAS, keďže prebehli bez toho, aby boli prítomní pozorovatelia z niektorej z týchto organizácií či iní dôveryhodní medzinárodní pozorovatelia;
- K. keďže jedným z najväčších problémov zostáva korupcia vo verejnom sektore, vrátane prípadov korupcie, do ktorých sú zapletení príbuzní pána Ortegu; keďže podplácanie verejných činiteľov, protiprávne zaistenia a svojvoľné ohodnocovanie colnými a daňovými orgánmi sú veľmi bežné; keďže boli vyjadrené oprávnené obavy týkajúce sa nepotizmu v rámci nikaragujskej vlády; keďže skupiny pôsobiace v oblasti ľudských práv odsudzujú postupné sústreďovanie moci, ktoré spôsobila vláda jednej strany, a oslabovanie inštitúcií;
- L. keďže za posledné desaťročie sa situácia v Nikarague zhoršila, pokiaľ ide o demokraciu a právny štát; keďže neoddeliteľnou súčasťou vonkajších politik EÚ vrátane dohody o pridružení medzi Európskou úniou a krajinami Strednej Ameriky z roku 2012 musí byť rozvoj a upevňovanie demokracie, právny štát a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd;
1. odsudzuje tvrdú represiu a zastrašovanie pokojných protestujúcich v Nikarague, ktorí sú proti reforme systému sociálneho zabezpečenia, ktoré majú za následok mnoho obetí na životoch, zmiznutia a svojvoľné zatýkanie, ktorých sa dopúšťajú nikaragujské orgány, ozbrojené sily, polícia a násilné skupiny podporujúce vládu; pripomína všetkým nikaragujským bezpečnostným silám, že ich povinnosťou je predovšetkým chrániť občanov pred ujmou;

2. vyjadruje sústrasť a solidaritu rodinám všetkých obetí, ktoré počas demonštrácií prišli o život alebo boli zranené;
3. vyzýva nikaragujské orgány, aby ukončili všetky násilné činy namierené voči osobám, ktoré uplatňujú svoje právo na slobodu prejavu a slobodu zhromažďovania; vyzýva tiež demonštrantov a organizácie občianskej spoločnosti, ktoré stoja na čele protestov, aby upustili od používania násilia pri výkone svojich práv; naliehavo vyzýva nikaragujské orgány, aby prepustili všetky svojvoľne zadržované osoby, odškodnili všetkých dotknutých rodinných príslušníkov a aby poskytli záruky, že proti nim nebude vedené žiadne trestné konanie; naliehavo vyzýva štátne orgány, aby sa zdržali verejných vyhlásení, ktoré stigmatizujú demonštrantov, ochrancov ľudských práv a novinárov, a aby štátne médiá nezneužívali na verejné kampane, ktoré môžu podnecovať násilie;
4. vyzýva nikaragujské orgány, aby okamžite umožnili nezávislé a transparentné medzinárodné vyšetrovanie s cieľom stíhať osoby zodpovedné za represiu a úmrtia počas protestov; v tejto súvislosti víta návštevu komisie IACHR v Nikarague a vyjadruje znepokojenie nad závermi predbežnej správy; naliehavo vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby zohrávalo aktívnu úlohu pri vyvodzovaní zodpovednosti voči zodpovedným osobám;
5. žiada nikaragujskú vládu, aby uznala a posilnila právomoc výboru pre sledovanie vykonávania odporúčaní, ktoré predložila komisia IACHR, a aby vypracovala časový plán nových návštev; žiada o to, aby bola v nemocniciach vytvorená verejná listina ošetrovaných, ako o to požiadala komisia IACHR;
6. naliehavo vyzýva nikaragujské orgány, aby poskytli všetkým aktérom v spoločnosti vrátane opozičných síl, novinárov a ochrancov ľudských práv vrátane environmentálnych aktivistov a občianskej spoločnosti dostatočný priestor na to, aby mohli slobodne a v súlade s medzinárodným právom vykonávať činnosť s cieľom pripraviť pôdu pre všetky oponujúce strany, aby diskutovali o situácii v Nikarague a sledovali situáciu v oblasti ľudských práv v krajine; pripomína, že plná účasť opozície, zbavenie súdnictva účinkov polarizácie, ukončenie beztrestnosti a pluralita médií sú kľúčovými faktormi pre opätovné nastolenie demokratického poriadku v krajine;
7. vyjadruje poľutovanie nad porušovaním slobody médií v Nikarague, tak pred, ako aj počas protestov; považuje ovládnutie médií zo strany orgánov počas protestov za neprijateľné; vyzýva vládu, aby obnovila úplnú slobodu médií a slobodu prejavu v krajine a aby prestala obťažovať novinárov;
8. berie na vedomie nedávno začatý národný dialóg a vytvorenie komisie pre pravdu, ktorá musí zahŕňať účasť nezávislých vnútroštátnych aktérov zo všetkých odvetví, ako aj medzinárodných aktérov; vyjadruje poľutovanie nad neúspechom prvého kola národného dialógu v dôsledku obmedzení, ktoré uložila nikaragujská vláda, a vyjadruje nádej, že nedávne obnovenie dialógu je príležitosťou na riešenie krízy a ukončenie násilia; zdôrazňuje, že akýkoľvek dialóg by mal prebiehať bez násilia a represie a mal by dodržiavať právo a ústavu, ako aj zásadu, že akékoľvek zmeny v právnych predpisoch by sa mali uskutočniť v súlade s postupmi, ktoré sú v nej zakotvené;
9. odsudzuje nezákonné kroky prijaté v rozpore so systémom súdnictva, ktoré viedli k ústavným zmenám, ktorými sa odstránili obmedzenia dĺžky funkčného obdobia prezidenta, a tým umožnili pánovi Ortegovi trvalo zotrvať vo funkcii prezidenta, čo je

v jasnom rozpore s právom na demokratické voľby; zdôrazňuje potrebu silných demokratických inštitúcií, slobody zhromažďovania a politickej plurality; v tejto súvislosti vyzýva na reformu volebného systému, ktorá by viedla k spravodlivým, transparentným a dôveryhodným voľbám prihlasujúcim na medzinárodné normy, ako spôsob na vyriešenie politickej krízy;

10. vyzýva orgány, aby bojovali proti prebujnej korupcii v politických kruhoch v Nikarague, ktorá narúša fungovanie všetkých štátnych inštitúcií a obmedzuje zahraničné investície; požaduje uplatňovanie protikorupčných právnych predpisov Nikaraguy, vrátane tých, ktoré sa týkajú úplatkárstva, zneužitia funkcie a úplatkov za rýchle vybavenie; vyjadruje znepokojenie nad prepojeniami medzi prezidentom Ortegom a inými konfliktmi v regióne; vyzýva nikaragujské orgány, aby podpísali a ratifikovali Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu;
11. poukazuje na to, že vzhľadom na dohodu o pridružení medzi Európskou úniou a krajinami Strednej Ameriky treba Nikaraguu upozorniť na nevyhnutnosť dodržiavať zásady právneho štátu, demokracie a ľudských práv, ako sa stanovuje v doložke dohody týkajúcej sa ľudských práv; naliehavo vyzýva EÚ, aby situáciu monitorovala a v prípade potreby zvažila prijatie prípadných opatrení; upozorňuje, že porušovanie ľudských práv môže mať vážne politické, hospodárske a investičné dôsledky;
12. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, generálnemu tajomníkovi Organizácie amerických štátov, Euro-latinskoamerickému parlamentnému zhromaždeniu, Stredoamerickému parlamentu, skupine Lima, ako aj vláde a parlamentu Nikaragujskej republiky.